

HELIKO

TRIMONATA GAZETO DE LA KOMUNUMA ESPERANTO ORGANIZAĴO RIJEKA

LA 3-a JARO - NUMERO 8 k 9 - JUNIO k AŬGUSTO, 1984.

Trimonata gazeto de la Komunuma Esperanta-organizaĵo - Rijeka
Tromjeseĉni list OK Saveza za esperanto - Rijeka

Ĉefredaktoro: Damir Rak
Gl. urednik :

Lektoro: Anja Hurĉak
Lektor :

Adresa de la redakcio: Esperantista societo
"A.Š.Turković"
Korzo narodne revolucije 2a/III
51 000 R I J E K A

Telefono: (051) 34-670

Eldonkvanto: 100 ekzempleroj
primjeraka

Presita en: CENTAR - RIJEKA
Stampano u:

Kunlaboris: Radoslav Škalamera, Stjepan Duretić,
Sudjelovali: Aleksandar Virag, Domenika Vanić,
Valter Šverko, Srećko Radulović,
Nataša Rončević, Morana Lasić,
Kristina Dumić, Dijana Perhat,
Senada Ćenanović, Damir Rak,
Gordana Dokmanović, Anton Sok.

Titolpaĝo:
Naslovna stranica: prof. Aleksandar Virag, akademski slikar

1. Godiŝnja skupŝtina esperantista KUD-a "A.Š.Turković	---	1
2. Laborprogramo en 1984.	-----	2
3. Ekspozicio de Esperanta libro en GUO KUOIK	-----	3
4. La grupo el Rijeka en Kumrovec	-----	9
5. Stjepan Crnić iniciatinto de E-movado en Grižane	-----	12
6. Ĉetiri imena riĉeĉkog esperantskog društva	-----	15
7. La kurso en Centro KUOIK daŝrigos en septembro	-----	16
8. Poezio de Domenika Vanić	-----	17
9. Pisma	-----	18
10. "Ladarski kapetan" .i esperanto	-----	19
11. Stolnoteniski klub "ESPERANTO"	-----	22
12. Kontakto kun Delnice	-----	23
13. Konferenco de la jugoslaviaj Esp.- kluboj en Tuzla	-----	24
14. Kunfrateca renkontiĝo en Ljubljana	-----	25
15. Vera Fabris nia reprezentanto	-----	25
16. Esp.- junulara laborbrigado "Eduard Blažek"	-----	26
17. Kiam la mondo akceptos Internacian Lingvon?	-----	27
18. Studenti su kritiĉni i razumni	-----	28
19. Informacije o radu Saveza za esperanto Sisak	-----	29
20. Goodheir vizitos nin en septembro	-----	30
21. Reehoj	-----	32
22. Ŝakklubo "ESPERANTO"	-----	35
23. Reagiranja	-----	36
24. Strip	-----	37
25. Humor	-----	38

Godišnja skupština esperantista KUD-a "A.Š.Turković"

23.04.1984, pod predsjedanjem Mehe Jakupovića, u prostorijama Zajednice italijanske nacionalnosti, održana je redovna Godišnja skupština esperantskog KUD-a "A.Š.Turković".

Uvodnim referatom što ga je podnio predsjednik društva Slobodan Vitolović, istaknut je permanentan zadatak društva; omasovljavanje i podmlađivanje društva.

Financijski izvještaj podnio je Emerik Pretnar, blagajnik društva, a izvještaj Nadzornog odbora - Barica Grgurević.

Usvojen je prijedlog novog Statuta društva, kojeg je prezentirao Vjekoslav Morankić.

Prihvaćeni su i prijedlozi plana rada i financijskog plana što ih je iznio Radoslav Škalamera te prijedlog povišenja članarine i novih lista dnevnica, Emerik Pretnara.

Nakon razrješenja dužnosti starog predsjedništva izabrano je novo u sastavu: SLOBODAN VITOLOVIĆ, RADOSLAV ŠKALAMERA, EMERIK PRETNAR, DAMIR RAK, VALTER ŠVERKO, VJEKOSLAV MORANKIĆ, MEHO JAKUPOVIĆ, SANJA BOKULIĆ i ANJA HURČAK.

U Nadzorni odbor su izabrani: SVETOZAR ČULIBRK, KATJA DIMINIĆ i DIMITRIJE STEFANOVIĆ.

Izborom novog predsjedništva Skupština je završila s radom u nadi da će na idućoj prisustvovati više mladih članova.

Valter Šverko

Per sia programita celdirekiĝo kaj per siaj taskoj Esperantista societo "A.Š.Turković" realigas pli larĝajn sociajn interesojn, ĉar per la instruado de Esperanto (kiel antaŭkondiĉo por pli bona komunikado kaj kiel instrumento en la batalo kontraŭ lingvan imperialismon) flegas kaj disvolvas kaj per konkreta agado realigas la principojn de la nealiancita, socialisma, memmastruma politiko de Jugoslavio.

La Societo AŝT siajn taskojn en la jaro 1984 planas, interalie, ĉi tiel:

- 1 - Du seminarioj por instruistoj en elementaj kaj mezlernejoj pro kapabligi ilin por kursgvidantoj,
- 2 - Daŭriga preparado de dokumentoj por la libro "80 jaroj de la E-movado en Rijeka kaj la regiono",
- 3 - Ses ekspozicioj pri Esperanta literaturo,
- 4 - Kelkaj prelegoj, "rondaj tabloj" aŭ tribunoj pri E,
- 5 - Kvar numeroj de "Heliko",
- 6 - Du A kaj unu B kursoj en societejo,
- 7 - Kvar semajnfinajn por turistajn kursojn,
- 8 - Ĉeesto de 20 junaj esperantistoj el Rijeka al la Revuo de Esperanta kulturo en Kumrovec, en Majo 1984,
- 9 - Ĉeesto de tri junaj esperantistoj al seminario en Pažana,
- 10 - Ĉeesto de la ekipo el 3 membroj ĉe la "kvizo" en Đurđevac "Nealiancita politiko - espero de la homaro",
- 11 - En Julio la Revuo de pioniroj Espistoj en Rijeka,
- 12 - Ĉeesto de 10 pioniroj el Rijeka al PIF, Zgb, en Aŭgusto
- 13 - Ĉeesto de 8 Espistoj al Renkontiĝo en Slavonski Brod,
- 14 - Ĉeesto de 10 membroj al Trilanda en Treviso.

R.Š.

U RIJECI OTVORENA IZLOŽBA KNJIGA NA ESPERANTU KAO I NIZ DRUGIH DOKUMENATA O TOM MEDUNARODNOM JEZIKU

Predstavljanje esperanta

RIJEKA, 11. travnja — Društvo esperantista "Aleksandar S. Turković" u Rijeci pripremlilo je izložbu knjiga i dokumenata na esperantu, koja je danas otvorena u Galeriji Centra za kadrove u kulturi i obrazovanju. Izložba predstavlja vrlo zanimljive eksponate fundusa knjižnice Društva.

1887-1987: knjiga originalne poezije na esperantu u kojoj je zastupljeno 35 autora iz 35 zemalja, sa 350 pjesama, a zatim i zbirka pjesama "Eĉoj" i "juna".

Ekspozicio de Esperanta libro

en Centro por kadroj en kulturo

La monato Aprilo estis ĉi-jare en la Centro por kadroj en instruado kaj kulturo en la signo de Esperanto. En tiun mezlernejon en Rijeka oni komencis pli forte kaj pli organize penetradi kun Esperanto. De la 11-a ĝis la 24-a Aprilo daŭris la ekspozicio de la Esperanta libro. Pri la ekspozicio skribis ankaŭ "Novi list" kaj Radio-Rijeka intervjuis reprezentanton de Societo AŝT.

Antaŭ geprofesoroj kaj gelernantoj direktoro magistro Karlo Merle malfermis la ekspozicion kaj Rado Ŝkalamera ĉi tiel eksplikis la signifon de la aranĝo:

"Antaŭ kelkaj tagoj ĉe Universitato en Sarajevo finis dutaga scienca kunveno de eminentaj jugoslaviaj fakuloj por pritrakti la temon: "La lingvo kaj internacia komunikado". Dudek kvin doktoroj de sciencoj, lingvistoj, sociologoj, politologoj, kaj komunikologoj parolis pri ĉiam pli densa reto da multespecaj komunikiloj en la moderna mondo (aŭtoj, aviadiloj, rakedoj, gazetoj, radioelsendiloj, televidiloj, komputiloj, satelitoj kaj pli ĉiam pli granda kaj pli kompleksa lingva problemo. Oni parolas pri informatika revolucio, pri rapidej transportiloj, pri milionoj da vojaĝantoj, pri nepenseblaj eblecoj je internaciaj ligiloj.

Oni parolas hodiaŭ ĉiam pli ofte pri ege kreskantaj bezonoj je internaciaj kaj interhomaj rilatoj. Sed ve. Rektaj rilatoj oni ne povas facile realigi. Anstataŭ tio, ekzistas mul-

Salmio F. MORIC

tekostaj, malperfektaĵoj, neraciaj tradukservoj, aŭ - lingva kaj kultura imperialismo. Kie troviĝas la solvo? Memkompreneble, la solvo ekzistas; unu sola vera solvo kaj tio estas internacia, neŭtrala, facila lingvo kiel Esperanto.

Ĉi tiu ekspozicio estas unu el mil modebloj prezenti Esperantan libron, unu el modoj iom enrigardeti en la mirindan mondon de unu viva kulturo fundita sur principoj de libereco kaj egalrajteco de ĉiuj homoj senrigarde ĉu ili apartenas al grandaj aŭ malgrandaj popoloj.

Verŝajne, ĉiokaze iuj el vi la unuan fojon en la vivo renkontiĝas kun la libro skribita en la internacia lingvo. Tiu fakto estus sufiĉa ĝenerala motivo por aranĝi similan ekspozicion. Sed, senperaj motivoj ekzistas multaj. Antaŭ nelonge okazigis la 21. kongreso de jugoslaviaj esperantistoj, kaj pli poste la jarkunveno de Kroatia Esperanto-Ligo. La konkludoj de tiuj kunvenoj donis novajn impulsojn ankaŭ al la Esperantista societo "Aleksandar Ŝ. Turković" en Rijeka, por ke ĝi enlistigu en ĝian laborprogramon multajn agadojn. Inter ili troviĝas: ekspozicioj, prelegoj, esperantlingvaj kursoj kaj fondigo de novaj societoj.

Tra la mondo oni faras ampleksajn preparojn por adekvata signigo de centjara jubileo de Esperanto. En la jaro 1987 plenumiĝos la unua centjaro ekde la ekesto de la internacia komunumo de la viva lingvo Esperanto. Ankaŭ en nia lando oni preparas grandajn kulturajn manifestaciojn okaze de tiu jubileo. Socipolitikaj organizaĵoj (SSRN, SSO kaj Sindikatoj) donas apogon kaj helpon kaj Prosvjetni savjet (Kleriga konsilantaro) konsilas ke oni enkonduku Esperanton en la lernejojn.

En la kadro de liberaj agadoj en ĉi tiu Centro ĉirkaŭ 50 gelnantoj komencis lerni Esperanton. Ĉi tiu Centro por la edukado de kadroj en instruado kaj kulturo, laŭ sia misio estas tute nature direktita al akceptado kaj disvolvado kaj disvasti-

Već na samom otvorenju izložba o esperantu pobudila je
velike zanimanje

Stimio F. MORIC

gado de ĉiuj noblaj ideoj. Dankon al ĉi tiu Lernejo por ke ĝi ebligis aranĝi ĉi tiun ekspozicion (precipe dankon al profesoro Munić), kaj dankon por ke ĝi akceptis la instruadon de Esperanto sub sia tegmento.

Ni esperu ke ĉi tiu Centro estiĝos ĉiam pli forta disseminado de la nobla Zamenhofa ideo. Estus bone ke oni povu aranĝi en ĉi tiu Centro por la instruistoj-lingvistoj "rondan tabelon" pri la temo "Malbena de la lingva baro".

La ekspozicio parolas sola pri si mem. Trarigardante la librojn kaj tralegante la legendojn ĉiu vizitanto havas je sia dispono la esencajn donitaĵojn pri tio kio estas Esperanta libro."

Esperantigis R.Škalemera

Esperanto

Prije godinu dana u našoj školi uvelo se učenje novog stranog jezika-esperanta. Za njih nas bilo je to veliko iznenađenje. Iako nisam znala mnogo o tom jeziku ipak me mnogo zainteresirao. Željela sam da znam kakav je, kako se uči i što mi sve pruža. Prvo što sam saznala bilo je to, da je esperanto jezik kojemu je simbol "nada", jezik koji zblizava ljude, jezik koji pruža prijateljstvo među svom djecom svijeta. Esperanto je jezik koji stvara u ljudima nadu, tjera ih da uče i da se zblizavaju. Tako i ja želim da učim esperanto. Želim da upoznam mnogo prijatelja i prijateljica svih krajeva svijeta, kojima je isti cilj učiti i naučiti jezik nade i prijateljstva.

Dobmanović Gordana 14/2 raz.
OŠ "Vladimir Gortan", Rijeka

La grupo el Rijeka en Kumrovec

Esperantigita ĉakava liriko en la Revuo de E-kulturo

Sabaton, la 19-an de Majo en la Revuo de Esperanta kulturo en Kumrovec, tio estas en la aranĝo organizita de la esperantista junularo el SR Kroatio okaze de la Tago de juneco, aktive ĉeestis el Rijeka grupo de 15 gelnantoj de Elementa lernejo "Vladimir Gortan" kaj du lernantinoj el la Centro por la kadroj en instruado kaj kulturo. Ĉe ambaŭ menciitaj lernejoj oni instruis Esperanton en kursoj (kiel liberaj aktivecoj).

La grupo alportis al Kumrovec kvin ĉakavajn poemojn esperantigitajn, kvin poemoj fare de kvin grandaj poetoj: Vladimir Nazor (La kanto de gelnkondamnito), Mate Palata (Kaprino), Drago Gervais (Suno), Zvonko Čengić (Je la sankta vendredo) kaj Milan Rakovac (Kantanto).

Malgranda kanthoro kantis esperantlingve kvar kantoj: "Sub verda standardo", "Frato Ĵako", "Marjano, Marjano" kaj "Dankemo" (Hvala).

Recitis ĉakave Srna Hercog, lernantino de EL "Vladimir Gortan", kaj esperante Branislava Subotić kaj Barbara Stanković, lernantinoj de Centro por la kadroj en instruado kaj kulturo. La horon gvidis Mirjana Žužić, profesorino de muzika edukado, kaj d-rino Marija Šekulja, gvidantino de E-kurso. Kun ili vizitis la Revuon ankaŭ la esperantista veterano el Rijeka Meho Jakupović kaj li poste deklaris ke la sukceso estis plenplena.

Estraro de la Societo AŝT tutkore dankas al Marija Šekulja kaj al Mirjana Žužić por ilia fruktodona klopodo.

R.Š.

ESPERANTISTI U KUMROVCU

*Jurio je vlak sve brže i brže
 uz sviščuk lokomotive
 i razigrane kotače.
 Od nestripijenja i ustudjenja
 sreća su svima kucala jače.*

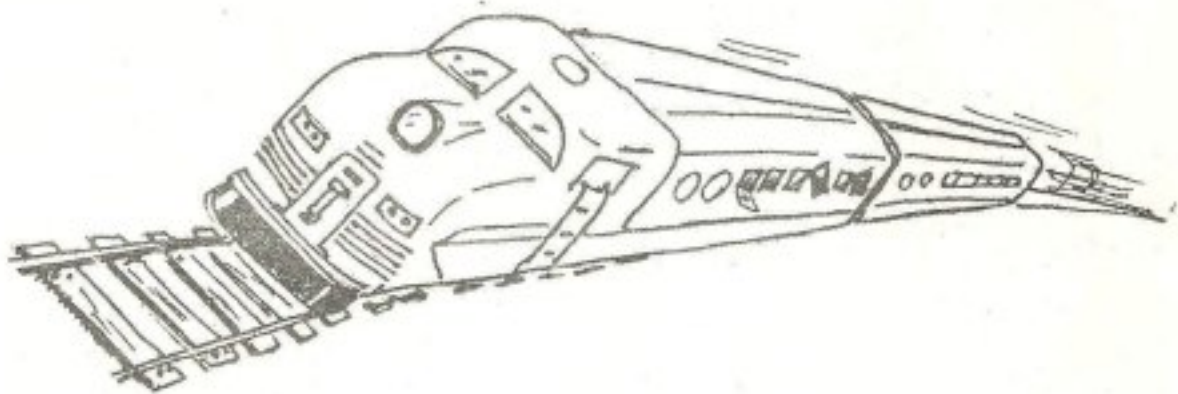
*Napokon Kumrovec mjesto
 da nije Titovo rodno
 sasvim bi bilo obično, malo
 al' poznato nadaleko, jer
 je najvećeg sina zemlji svojoj,
 a tvorca mira svijetu,
 ono je dalo.*

*Gledala sam livade posute cvijećem
 jer po njima je Tito kao dječarac trčao
 A idući prema kumrovačkoj školi
 pomislilih koliko li je puta
 ovaj isti put bosonog Broz pretrčao?*

*Prelasći prag rodne kuće
 najvećeg sina domovine naše
 od ponosa što priješ ga mogu
 zakucalo je srce moje jače.
 Jednom kad ga budete prelasili i vi,
 vidjet ćete kucat će tako i vaše.*

RONČEVIĆ NATAŠA, IV e
 O.Š. "V.Gortan" Rijeka

SMOTRA ESPERANTISTA U KUMROVCU

U O.Š. "Vladimir Gortan" učenici IV razreda ove godine uče esperanto. Ovu slobodnu aktivnost u našoj školi vodi drugarica MARIJA ŠEKULJA.

Jednog dana drugarica nam je saopćila da esperantska omladina Hrvatske ima smotru u Kumrovcu i da ćemo i mi prisustvovati toj smotri. U malom zboru naučili smo nekoliko pjesmica na esperantu kojima smo trebali predstaviti našu školu, 18. maja krenuli smo vlakom za Zagreb. Grupu od 18 učenika vodila je drugarica MARIJA ŠEKULJA i zborovodja naše škole drugarica MIRJANA ŽUŽIĆ. Prenodili smo u Zagrebu u Omladinskom domu. Drugi dan ujutro krenuli smo vlakom za Kumrovec. Predstavnici iz mnogih gradova (Varaždina, Siska, Maribora, Vrbovca, Osijeka i Zagreba) i mi iz Rijske okupili smo se u O.Š. "Maršal Tito" gdje se održala smotra. Otvorenje smotre uz pozdravnu riječ održao je jedan drug na esperantu, a zatim smo mi otpjevali pjesmu "Pod zelenim stijegom" - na esperantu. Dvije omladinke, predstavnice esperantista iz Rijske, pozdravile su sve prisutne na smotri u ime esperantista grada Rijske. Nakon toga tekao je program. Učenica SRBA HERCOG recitirala je na čakavskom pjesme: "Kozu", "Galeotova pesam", "Kantadur" i "Čuvac". Omladinku su te pjesme ponovile na esperantu. Naš mali zbor otpjevao je pjesme "Marjane, Marjane", "Za svaku dobru riječ" i "Bratse Martin" na esperantu te "Kanat sa svu djecu svijeta" na čakavskom.

Razgledali smo i rođnu kuću druga Tita i prekrasan Kumrovec. Puni utisaka krenuli smo preko Zagreba za Rijeku.

KRISTINA DUNIĆ,

DIJANA FERHAT, IV razred

Stjepan Crnić iniciatinto de E-movado en Grižane

Stjepan Crnić mortis la 8-an de Februaro 1984. Antaŭ tri jaroj, en "Heliko" a-re de Aprile-Junio 1981, Kristina Markov priskribis viziton de kelkaj esperantistoj el Rijeka al samideano Stjepan Crnić en lia domo: Grižane, Dolinci 16. Tinekaze Kristina bele kaj koacize menciis la plej interesaj momentoj el la por-esperanta agado de Crnić. Sabato, la 2-a de Junio 1984, delegacio de nia societo "A.Š. Turković" (Slobodan Vitelović, Damir Rak, Barica Grgurević kaj Rade Škalamera) vizitis Grižane,

metis florojn sur la tombon de forpasinta samideano kaj en lia domo en Dolinci esprimis kondolecon al la vidvino.

Esperantajejn postlasintaj post la morto de Stjepan Crnić (malmultajn librojn kaj multe pli da gazetojn) la vidvino konvulis al la Esperantista societo "A.Š. Turković". Ŝi montris al ni dikajn librojn "Vinodelski zbornik" kaj atentigis alia ke en tiu libro ni povas legi pri Stjepan. Tamen pri "Vinodelski zbornik" I/1977, presita en Rijeka sub la redaktoreco de dre Vinko Antić. Per ni esperantistoj la plej interesa en tiu libro estas la artikolo sub la titolo "Razvitak revolucionarne aktivnosti na području Grižane-Belgrad" (Evoluo de la revalucia agado en la regiono Grižane-Belgrad skribita de Juraž Pelić.

Sur la paĝo 360. oni povas legi:

"En la jaro 1937. progresemuloj el Grižane, gviditaj de Luka Marušić kaj Stjepan Crnić el vilaĝo Dolinci, organizis Esperantan kurson en Grižane. Kursgvidantoj estis Stjepan Crnić kaj Ivan Papić, el vilaĝo Marušići. Papić eĉ en la jaro 1921. estis regula vizitanto de la Esperanto-kurso en Zagreb, en la lernejo por geinstruistoj, en la strato Frankopanska. La kurso daŭris ĉirkaŭ tri monatoj. Poste Papić iris labori en Doboj, en Bosnio, kie li ekkonis bravan esperantistoj Vojković (la nomon de Vojković li forgesis) kun kiu parolante perfekti-

gis sian Esperantan lingvo-kapablon. En la jaro 1928. Papić foriris de Doboĵ al la Suda Ameriko, kaj, uzante Esperanton, li venis en Urugvajon, en Montevideon, kie li tuj trovis laboron kaj fariĝis regula membro de ties Esperanto-societo. (El la enskribo de Papić, troviĝinta ĉe aŭtoro).

Post la reveno en la patrujon en la jaro 1936., Papić akceptis la iniciaton de Stjepan Grnić kaj de Luka Marušić ke oni organizu Esperanto-kurson. Papić tiam sugestis al Grnić kaj al Marušić ke ili ekagu por ricevi leĝan permeson de la aŭtoritatoj pri E-kurso. Tion ili faris. La Esperanto-kurso okaziĝis en la gastejo Bručić en Grižane, ĉiun tagon po du horoj dum ĉirkaŭ unu monato. La lernantoj estis ĉirkaŭ tridek, plejparte junularo kaj simpatiantoj de la Komunista Partio:

- 1) Ivan Mužević-Maržin, el vilaĝo Bašunje,
- 2) Mate Mužević-Maržin, el vilaĝo Bašunje,
- 3) Anton Barac, el Barci,
- 4) Blaž Barac, el Barci,
- 5) Ivan Barac-Tribaljski, el Barci,
- 6) Lukica Barac, el Barci,
- 7) Tomo Barac-Kumin, el Barci,
- 8) Ivan Blažičević, el Barci,
- 9) Stjepan Blažičević, el Barci,
- 10) Jovan Franović, el Barci,
- 11) Mato Škiljen, el Barci,
- 12) Slavko Grnić, el Dolinci,
- 13) Zlatan Malinarić, el Dolinci,
- 14) Nikola Franović, el Franovići,
- 15) Toma Franović, el Franovići,
- 16) Josip Gašparović, el Franovići,
- 17) Ivan Jakovac, el Grižane,
- 18) Ivan Hreljac, el Jelenčići,
- 19) Ivan Barac-Ujčić, el Kamenjak,
- 20) Miro Barac-Pandurov, el Marušići,

- 21) Ivan Marušić-Bartolov, el Marušići,
- 22) Ivan Marušić-Božin, el Marušići,
- 23) Ljubo Marušić, el Marušići,
- 24) Mato Marušić-Božin, el Marušići,
- 25) Ivan Petrović, el Marušići.

Krom la menciitaj organizintoj kaj prelegintoj de la Esperanto-kurso en Grižane, Papić kaj Crnić, menciinda estas ankaŭ ilia granda helpanto ĉe la teknikaj preparoj kaj la laboro de la kurso Mate Mužević-Maržin. Li estis pli progresinta kursano, ĉar li jam antaŭe vizitadis similan kurson en Zagreb.

Politika sukceso de tiu ĉi kurso en Grižane estis sufiĉe granda.

La menciitaj kursegvidantoj, gviditaj de Luka Marušić, provis en la jaro 1938. en Grižane fondi La Popolan Kazinon (Narodna šitaonica). Oni okazigis jam la kunvenon kaj elektis la iniciatan komitaton. Al tiu kunveno ĉeestis reprezentantoj de la kazinoj el Crikvenica kaj Selce, Ivan Brozičević kaj Ivan Jeričić. Sed la malfermo de La Popola Kazino en Grižane ne okazis, pro la provokantaj ekscesoj de iuj reakciaj elementoj el HSS (Kroata kamparana partio), kiuj deklaris ke oni malfermas "komunistan kazinon."

Freskaŭ nun oni bezonas aldoni al cititaj koncizaj vertoj pri la senco kaj valore de la unuaj poresperantaj agadoj en Grižane. Nur kelkaj mallongajaj datitaĵoj: Stjepan Crnić naskiĝis la 30-an de Junio 1898. Li estis konstruiste-laborestre. Li laboris unu jaron en Francio kaj poste en Argentino. En la jaro 1931. li revenis hejmen. En la jaro 1938. denove li elsigris, ĉi foje en Afriken, en Rodezian, kie li restis ĝis la jaro 1947. postkiam li revenis en Grižane. Ses jaroj li vivis hejme kaj tiam ankeriĝis unu foje foriris Rodezian. De la jaro 1953. ĝis la jaro 1964. li vivis en Afriko. La lastaj dudek jaroj li travivis en sia vilaĝo Delinci, kie li mortis en sia 86. jaraĝo. Fervora esperantisto, longjara membro de nia societo kaj delegito de UEA.

Rado Škalamera

ČETIRI IMENA IZREČENOG ESPERANTSKOG
DRUŠTVA

★ Zna se da je u Rijeci bilo esperantista već početkom stoljeća, ali je prvo društvo osnovano tek 26. rujna 1907. godine pod imenom "Adriatika Ligo" sa sekcijom "Fluvova Esperantista Grupo".

★ Poslije Prvog svjetskog rata obnovljeno je društvo, i to 20. kolovoza 1922. godine, pod nazivom "Esperanto-societo 'Stelo'". Politika u staroj Jugoslaviji proganila je progresivne organizacije pa tako i esperantske. Fašisti u Italiji također su proganili sve napredno pa je i u gradu Rijeci bio mirno vid esperantista.

★ Radnici-esperantisti Šušaka osnovali su 1935. godine podružnicu LES a, Radničkog esperantskog društva Zagreb. Društvo "Adriatika stelo" osnovano je u Šušaku 21. studenoga 1937.

★ Današnje društvo, Društvo esperantista "A.Š. Turković" osnovano je pola godine nakon oslobođenja Rijeke, 6. siječnja 1946. god.

H.Š.

ESPERANTO

Od svake zemlje riječ poneku,
i ne znam iz kog dijela svijeta
dječak će jedan na esperantu prepoznati
na svom jeziku riječ rijeka.

Nataša Rončević, Ivo
O.Š. "Vl. Gortan" Rijeka

En la Centre per la kadroj en instruado kaj kulturo en Rijeka grupe da gelernantoj (entute 55) komencis lerni Esperanton la 28-an de marto 1984. La plej diligentaj vizitadis regule la prelegojn ĝis la 24. de majo. La kurso ne estas finita, sed nur interrompita ĝis la aŭtuno, ĝis septembro, pro la ekzamenoj kaj pro la fine de la instruado. O i daŭrigos la kurson, ĉar la lernejo kaj la lernantoj interesiĝas per Esperanto.

Antaŭ el komencis la kurso oni faris bonan propaganden en tri direktoj: per murafiŝoj kaj per granda panelo en la lernejo, per du prelegoj pri "Malbone de la lingva bazo", kaj bona kaj bele preparita ekspozicio de la Esperanta libro en la lerneja ekspoziciejo.

Ĝuste tiuj antaŭpreparoj provokis intereson kaj deziron lerni Internacian Lingvon. Ni povas esti kontentaj, ĉar la junularo ververe havas la sencen por ĉi tiu bona kaj nobla. Sed, alia estas la demando ĉu ni povas sukcesis. Precize 22 gelernantoj venadis plimalpli regule al la lecionoj. De, ie pli ol la duono ofte malkis, aŭ ĉeestis nur ĉe komecaj tri aŭ kvar lecionoj. Kial?

. Du ĉefaj kaŭzoj mi mencias kiel respondon. Unue, la kurso startis iom tre malfrue, kiam la lernantoj estis multe ŝarĝitaj per aliaj studobjektoj. Precipe la abiturientoj estis en malfacila situacio, al ili finiĝis instruado meze de la majo, kaj la kurson komencis viziti 17 ge-abiturientoj. Da dua kaŭzo estas, miaopinie, objektiva malfacilaĵo ke la gelernantoj el tiom diversaj lernejklasoj kaj el tiom diversaj lernefakoj ne povis trovi ĉiam ĉiuj samtempa liberan horon por Esperanto. El la unua klaso estis 4 kursanoj, ^(el la dua) vel la tria 28, kaj el la kvara 17. Gekursanoj el la tria kaj kvara klase apartenis al ok leraodirektoj (administra, socia, natura, edukista, ĵurnalista, komunikista, dokumentarista, kultur-scienca. Ne estas facile ilin ĉiuj alvenigi kune.

Inter la plej diligentaj troviĝas: el la tria klaso Tatjana Šepić, Branislava Subotić kaj Yukari Sabalić, Menciindaj estas ankoraŭ ĉi tiuj nomoj: el la unua klaso Ksenija Fonević kaj Maja Novak; el la dua Nataša Ivančević, el la tria Elide Starčević, Dorotea Verša. Mi emfazas ĉi tiel ke ĉiuj lernis tre facile, kaj ĉiuj ĉiam respondadis trafe kaj bone, ofte tre entuziasme.

Ni esperu ke nia Societo AŝT ricevos kelkajn bonajn novajn membrojn el ĉi tiu lernejo.

Rado Škalamera

NAJTIŠE TVOJA

Necbijaše žena, u meni živi,
možda je ne znam ni sama,
možda je čvrsta ili je dama,
pa ipak, divno je, divno je znaš li,
tebi od svega mogu više dati.
Zaboravi svoje duze šutnje,
Jek takva je priroda moja,
znaš da sam uvijek najviše tvoja,
i opet, divno je, divno je znati,
tebi od svega mogu više dati.
Uvijek ću biti najviše tvoja,
i kad se pojavi bora koja,
uvijek ću biti budna, snena,
uvijek najviše, uvijek najviše,
tvoja žena.

(pjeva Neda Ukrođen)

Bilješke o autoru:

VANIĆ dr. DOMENIKA, rođena 1954. god. u Imbrovniku. Završila Klesičku gimnaziju u Splitu, s Medicinski fakultet u Rijeci. Pisanjem pjesama se bavi više godina i surađuje sa kompozitorima. Živi, stvara i radi u Rijeci.

NE IDI GOPANE

Ti sjediš s druge strane stola,
na tvom je licu odraz bola,
už malo kave vruće,
dick srce brzo tuče,
što las tako mijenja?
I tko zna gdje se sada spremaš,
na mene mira više nemaš,
je shvaćam već je kasno
I sve je posve jasno,
Što te tako mijenja.
Ne idi, Gorane,
ne pali još cigaretu
ne idi, Gorane,
daj budi tu još samo tren,
još malo moj, a onda budi njen,
bar već je dan.
Iz scena izgleda mi jedno,
polako postaje mi hladno,
i mađa snage nemam,
u novi dan se spreman,
znam da još me trebaš.

Letero el Jalta

Al nia societo AŝT venis unu letero el Jalta. Esperantistoj el tiu konata nigraŭra urbo deziras korespondi kun ni. Jen la integra teksto de ilia letero:

"Karaj samideanoj!

Jalta B-klubo de internacia Amikeco "Tero" volas komenci kolektivajn korespondojn kun kluboj almenaŭ apartaj aktivaj esperantistoj el jena urbo-ĝemelo de nia urbo - Rijeka.

Ni atendas vian respondon al helpon en la grava afero.

Antaŭdanke.

Nia adreso: SU - 334212, ab/ĵa 2;
Esperanto-klubo "Tero"
Kurennaja Olga."

Komunuma organizaĵo de la Esp-junularo B.Kidriča b.b, Banja Luka

Karaj samideanoj!

Ni sciigas ke ankaŭ ĉiujare Esp-ligo BiH organizas junularan laborbrigadon kiu partoprenos en ORA "Banja Luka '84". La teknika brigade-organizaĵo estas la Komunuma organizaĵo en Banja Luka. La brigade konsistas el gejunuloj de Banja Luka, Sarajevo, Mostar, Zenica, Tuzla, Visoko, Brčko, Bosanska Krupa, Bihać, Osijek, Varaždin, Vranje, Kopar, Svetozarevo kaj aliaj nialandaj urboj. Partoprenos ankaŭ gejunuloj el Pollando, Bulgario kaj Ĉeĥoslovakio, eble ankaŭ gejunuloj el aliaj landoj. La brigade prilaboras al arbaraj vojoj ĉirkaŭ Banja Luka kaj riverbordoj de Vrbas. La brigad-labore okazos en la 1a turnuso en julio.

"Ladarski kapetan" i esperanto

Medu prvim esperantistima u Jugoslaviji spominje se ime Marije Magd. (Magdalena) Pillepich. To ime je u Zemenhofovu adresaru iz 1889. godine (dvije godine nakon rođenja esperanta) upisano među prvih tisuću esperantista u svijetu, pod brojem 689. O Mariji Magdi Pillepich ne malo zna. Postala je esperantistica kao djevojka od svojih 17 ili 18 godina, vjerojatno.

Profesor Pedagoškog fakulteta u Osijeku, pjesnik i književnik, esperantist Antun Simunić u svom djelu "Obstine antađea" (Prilezi na povijest esperantskog pokreta u Osijeku) spominje kako su osiječke novine iz prošlog stoljeća "Die Drau" sabilježile vijest da je 30. siječnja 1890. godine kapetan Eduard Pilepić upriličio dječju priredbu u osječkom donjegradskom kasinu i da je njegova kćerka Marija Pilepić na toj priredbi svirala na klaviru. Zna se još i to da je Eduard Pilepić bio "ladarski kapetan".

Pilepići na Dunavu

Odakle Pilepići u Osijeku? Pilepići su zaselak u najbližoj okolini grada Rijeke, zaselak na području riječke općine. Pilepić je prilično često prezime u Rijeci i njenoj okolici, u Kastavštini na Grebinaštini, i u gnijezdu poznatih naših pomoraca, mornara i kapetana - u Kastreni. U Slavoniji Pilepića nije bilo.

U razdoblju propadanja jedrenjaka, u doba teške ekonomske krize, mnogi pomorci u primorju ostaju bez posla, bez stalne zarade. U više svojih književnih djela ondašnje teške prilike pomoraca ^{primoraca} opisao je Viktor Car Emin. U one doba mnogi odlaze od kuće truhom za kruhom. Pomorci, ne nalazeći zaposlenja na moru, kreću na sjever na Dunav, na riječke brodarenje. Privukla ih je sigurnost državne službe, na tad već većnom Prvom carskom i kraljevskom privilegiranom dunavskom paretredarskom društvu, koje je imale sjedište u Beču. U drugoj polovici prošloga stoljeća na riječnim brodovima tog društva plovila su tri Pilepića, tri pomorca Primorca. Jedan od njih bio je kapetan Eduard Pilepić. (I ime Eduard, Ede, često je ime u riječkoj okolici, osobito u one doba.) Kad DDSG (to je kratica za dugački naziv Donaudampfschiffahrtgesellschaft) počeo je služevati prve travnja 1865. godine.

Najveće poduzeće riječne plovidbe na svijetu

U Pansrekoj enciklopediji Jugoslavenskog leksikografskog saveza "Miroslav Krleža" pod natuknicom Dunav. Razvoj plovidbe. možemo pročitati da se prvi parobrod na Dunavu (Carolina) pojavio 1817, a sagradio ga je u Beču A. Bernhard rodom iz Osijeka. DDSG (Dunavske parobrodarske društvo) osnovano je 1829. godine. Imale je monopol plovidbe na Dunavu, Tisi i Savi. Razvila se u najveće poduzeće riječne plovidbe na svijetu. Već 1847. imale je 41 parobrod i 110 teglenica, a 1914. godine raspelagale je sa 49 putničkih brodova, 90 tegljača i 858 željeznih teglenica. Dominantan položaj Austrije u plovidbi Dunavom prestat je poslije I svjetskog rata.

Monstruozna riječ od 40 slova

Eduard Pillepič bio je, dakle, zaposlen na toj plovidbi kao Dampfschiffahrtsgesellschaftskapitän. Pobjegite koliko slova ima ova riječ. Četrdeset slova. Kakve li zastrašujuće, čudovišne riječi za označavanje austrijskog komandanta broda!

Jedan od najvećih humorista u svjetskoj književnosti Mark Twain (Samuel Langhorne Clemens) u neke dešne svoje mladosti službovao je na Mississippiju kao pilot na riječnom brodu. Godinu dana prije nego što je "ladarski kapetan" Eduard Pillepich u esječkom donjegradskom kasinu upriključio dječju priredbu, u Americi je Mark Twain objavio uzbudljivu, meštewitu knjigu, satiru na prošlost i sadašnjost "A Connecticut Yankee in King Arthur's Court" (Jenki na dvoru kralja Artura). U toj lijepej knjizi Mark Twain se izruguje svijetšnim pojavama, potsmjehuje se ljudskim slabostima.

Kao pilotu na Mississippiju, njemu je vjerojatno bila poznata najveća riječna plovidba na svijetu DDSG. Vjerojatno mu je do ruke dospjela kakva knjiga ili koji drugi tekst u kojem je našao riječ vrijednu njegova potsmijeha: "Dampfschiffahrtsgesellschaftskapitän". Naravno, vratio ju je u satiru o Jenki na dvoru kralja Artura.

Zamenhofov savjet

Ta riječ od 40 slova označuje pojam kapetana DDSG, kapetana Društva dunavske parobrodarske plovidbe. Pojam tog "ladarskog kapetana" bilježe Nijemci dugačkom sleženicom od šest riječi, novi pojam sastavljen od slijepljenih šest različitih pejmova. Dovoljno za čitavu jednu rečenicu u nekom drugom jeziku.

Da li je otac (ugledni građanin u Osijeku, koji upriličnje dječju priredbu i kome kći, djevojka svima kćer ne prirediti) zaručio Zamenhofova Prvu knjigu za sebe na adresu svoje kćeri, ili je kći (može učenica osječke realke) kao i neka njena kolegica kupila tu knjigu i počela učiti esperanto, tko bi to točne suze?

Kade Šklamera

STOLNOTENISKI KLUB "ESPERANTO"

KRATKA POVIJEST KLUBA

Stolnoteniški klub "Esperanto" osnovan je 1976. godine. Klub se takmiči u primorsko-istarsko-goranskoj regionalnoj ligi (za muške) i dosada je postigao slijedeće rezultate:

sezona	1976/77	1977/78	1978/79	1979/80	1980/81	1981/82	1982/83
	●	●	●	●	●	●	●
redak	6.mjesto	1.mjesto	3.mjesto	3.mjesto	1.mjesto	2.mjesto	7.mjesto

Za nesumnjivo velike takmičavske uspjehe kluba najviše zaslugu imaju trojica najboljih igrača: CRNKOVIĆ BERISLAV, BAČIĆ ŽELJKO i PETRALI IVANI.

STK "Esperanto" inače nema svojih prostorija, pa koristi dvoranu STK "Kvarner-a", Dežmanova ulica br. 3. To predstavlja veliki nedostatak u razvoju kluba, pa o nekoj masovnosti ne može biti ni govora.

Ekipe koja se sada takmiči u regionalnoj ligi je prilično pomladjena, pa se u ovom periodu ni ne očekuju veliki rezultati. Osim toga, najbolji igrač kluba (CRNKOVIĆ) prešao je u "Kvarner", kako bi ga pojačao u hrvatskoj ligi.

P r e d s j e d n i k
STK "ESPERANTO"

Anton Sok

LA V^a RENKONTIĜO DE ESPERANTISTOJ DE SLAVONIO, BARANJO, SREMO
SLAVONSKI BROD 16-17.VI.1984.

Ĉijara renkontiĝo de esperantistoj okazos en Slavenski Brod, urbo sur Diljmontara deklivo, en la urbo de riĉa, laborista kaj esperantista revolucia pasinteco.

Ĉijare la Societo de Esperantistoj en Slavenski Brod festenas konsiderindan jubileon, la 60-jariĝon de la poresperanta aktiveco. La renkontiĝo okazos en la revolucia Laborista domo, la unua en Kroatio, kie okazadis ankaŭ la unuaj kuvenejoj de la ĉiurba esperantistaro.

Kontakto kun Delnice

Laŭ la decido de administra komitato de nia societo, la 30-an de Majo 1984. nia sekretario Valter Šverko vizitis en Delnice samideaninon Branka Mihailović Blanuša kaj kun ŝi preparolis pri plioftaj kontaktoj inter societo "A.Š. Turković" kaj la esperantistoj en Delnice.

Branka kaj Valter interkonsentiĝis ke oni faru en monato septembro prelegon pri Esperanto ĉe la radio-stacio Delnice kaj tuj poste publikan prelegon en iu salono, aŭ en iu lernejo samtempe kun la malfermo de Esperanto-eksponicio. Tio estus bona kaj bela enkonduko al unu nova E-kurso.

La temo de la prelego povus esti "Duonjarcenta E-historio de Gorski kotar".

Tiu interkonsento estas aprobita je la societa kunsido la 4-an de Junio.

CENTRO POR SOCIAJ AKTIVECOJ
DE LA UNIVERSITATO EN TUZLA
UNIVERSITATA ESP.- KLUBO
T U Z L A
PEDAGOGIA AKADEMIO
MUHAREMA FIZOVIĆA-PISKA 6

Konferenco de la jugoslaviaj Esp.- kluboj Tuzla, 26 - 27./V - 1984.

La universitataj Esp.- kluboj de BkH (Saraĵevo, Banja Luka, Tuzla) estas kunligitaj per komunaj programoj de aktivecoj kaj kunaperadas en ĉiuj Esp.- renkontiĝoj. Ĝis nun okazis du renkontiĝoj de la Esp.- kluboj de BkH, la unua en Banja Luka, X/1983, kiam estas prezentitaj la gvidlinioj por kunlaborado, samtempe estas deciditaj kunvenoj ĉiuj 4 monatajn por planadi, analizi la komunajn aktivecojn kaj pritrakti la atingitajn rezultojn.

La 2a renkontiĝo de la universitataj Esp.- kluboj en BkH okazis en Saraĵevo, en marto 1984, kiam estas decidite ke la organizanto de la venontjara renkontiĝo estu la Universitata Esp.- klubo en Tuzla.

En marto 1984, okazis en Subotica la Kvina renkontiĝo de Esp.- studentaro. La ĉeftemo estis: "Kiel progresigi la studentan Esp.- movadon". Unu el konkludoj estis, ke necesas pli oftaj laborrenkontiĝoj de la jugoslaviaj Esp.- kluboj de la studentaro ĉi- iniciintaj estis E-studentaj universitataj kluboj de BkH surbaze de ĝisnunaj kunlaboroj rezultoj.

Sekve la Universitata Esp.- klubo Tuzla decidis la ĝisnunan kunlaboron pliraĝigi je la tutjugoslavia nivelo, t.e. ke la konferencojn partoprenu de legitoj el ĉiuj jugoslaviaj universitataj centroj kaj studentaj Esp.- kluboj.

SAVJETOVANJE

Za uspješniju suradnju

U Tuzlije 26. i 27. svibnja održano savjetovanje studentskih esperantskih klubova. Sudjelovali su predstavnici klubova iz Zagreba, Banja Luke, Sarajeva i Tuzle, te esperantskih društava iz Rijeke, Zenice, Visokog i Mostara. Gotovo svi su govorili o svom radu, aktivnostima, organiziranju slobodnog vremena i drugom. Nisu zaboravili govoriti ni o suradnji studentskih esperantskih organizacija danas, te o tome što bi trebalo činiti da ta suradnja bude ubuduće uspješnija.

Na kraju rada savjetovanja nije trebalo posebno naglasiti koliko su potrebni ovakvi susreti i to ne samo zbog razmjene iskustava, već i zbog sklapanja novih prijateljstava i druženja mladih. Stoga je važna uloga članova i predstavnika klubova u daljnjim sastancima i daće podigne. Mjesto sastanaka bit će Zagreb.

Marija BELOŠEVIĆ.

članica Studentskog esperantskog kluba Zagreb

IZVOR: „RADNIČKE NOVINE“

Kunfrateca renkontiĝo en Ljubljana

Rijeka kaj Ljubljana estas kunfratecaj urboj kaj ĉiujare en la somero reprezentantoj kaj delegitoj aŭ delegitaroj de unu urbo vizitas al alian urbon. Tiel oni reciproke gastigas unuaj al aliajn. Speciala trajno tiun tagon senpage transportas la festenanojn. Ĉi-jare en la nomo de esperantistoj el Rijeka estas delegita grupo konsistita el ok membroj. La gastigontoj de tiu ĉi grupo estos esperantistoj en Ljubljana.

La verda stelo el Rijeka ĉiam volonte ĉeestis en similaj renkontiĝojn, tradicie gaje kaj sukcese.

R.Ŝ.

Nuĝnost nema prazniĉke dane.
(Latinska poslovica)

FO

Loša je trgovina u kojoj nitko ne dobiva.
(Engleska poslovica)

A

Bog pomalo mornaru u oluji, ali kormilar mora biti za kormilom.
(Njemačka poslovica)

RI

Ništa suvišno—to je točka u kojoj se prestano govori, a uopće se ne poštuje.
(La Fontaine)

ZMI...

Krvna veza neće vam pomoći da se netko drugi brine za vaš teret.
(Kuran)

I vrana divno pjeva kao i ševa, kad je nitko ne sluša.
(Shakespeare)

VERA FABRIS NIA REPRESENTANTO

Ĉiu regiono en la SR Kroatio havas unu sian reprezentanton ĉe la Prezidantaro de Kroatia Esperanto-Ligo. En jara ĉefkunveno de KEL en Kutina, por la regiono Rijeka estis elektita samideanino el Pula Vera Fabris.

Ŝi devus esti interligile inter esperantistoj el la regiono Rijeka kaj Zagreb, samtempe ankaŭ interligile inter esperantistoj el unuopaj societoj, grupoj, aŭ individuaj esperantistoj el Pula, Rijeka, Deluice, Rovinj ktp.

Estus bone se ni realigu almenaŭ po unu kontakton monate: persone, perletero, aŭ pertelefono...

R.Ŝ.

Aktiveco de la komunuma junulara Esp.- ligo Esp.- junulara laborbrigado "Eduard Blažek"

La komunuma organizaĵo de la Esp.- ligo en Banja Luka estas tre aktiva..

Regulaj kunvenoj okazas ĵaude ekde la 19^a horo. En nombraj elementaj kaj mez-lernejoj ekzistas Esp.- kluboj, ankaŭ ĉe la maŝinfakultato (UEK).

Ĉiu somero aktivigas la Esp.- junulara laborbrigado "Eduard Blažek", kiun partoprenas en - kaj ekster - landaj junaj esperantistoj.

Pasintjare partoprenis kelkaj Esp.- gejunuloj el Pollando, Hispanio kaj Hungario.

Tiu ĉi Esp.- junulara laborbrigado estas fondita en julio/1982. kiam ĝi aktivis kun siaj 38 brigadanoj, enkadre de ORA - Banja Luka 1982".

Kvinfoje ĝi estas proklamita kiel elitbrigado kaj por siaj sociaj aktivecoj ĝi ricevis du diplomojn, la agadrubandon, rubandon de interfratiĝo kaj 5 diplomojn por sportaj aktivecoj.

En la jaro 1983. enkadre de la junulara laborbrigado (ORA) "Požarevac 83" nia brigado partoprenis tre sukcese kun siaj 41 brigadanoj, inter ili troviĝis kelkaj polaj kaj hispanaj gejunuloj.

Tiam ĝi estas proklamita 5-foje "elitbrigado" kaj akiris 25-sturainsignojn, ankaŭ en la I^a turnuso estas proponita por emblemo de RK SSO - Serbio, la plej alta ĝia distingilo.

Senada Ĉenanović

Kiam la mondo akceptos Internacian Lingvon?

Valter Šverko, sekretario de la Esperantista societo "A.Š. Turko-
vić", kaj Damir Rak, redaktoro de "Helike", ĉeestis la 30-an kaj la
31-an de Marto 1984 en Sarajevo kiel observantoj ĉe "Renda table" pri
la tempo "Lingvo kaj la internacia komunikado" kiun organizis Universi-
tada E-klubo el Sarajevo kaj Politikscienca fakultato (ĵurnalisma fako)
el Sarajevo. Pluraj eminentaj jugoslaviaj sciencistoj kaj fakuloj pri
la tempo, prezentis siajn referaĵojn.

Ĉi tie ni emfazu citaĵon el la referaĵo de d-ro Daliber Brozović,
en kiu la aŭtoro donas respondon al la demando "Kiam la mondo akceptos
kaj enkondukos Internacian Lingvon en la ĉiutaga vivo?". Do, kiam?

D-ro Daliber Brozović (laŭ la traduko de Spomenka Štimec) ĝenerale
diras:

-La vera kialo estas ke la homaro ankoraŭ ĉiam povas vivi kaj fun-
kci sen la vera internacia lingvo, kvankam ĉiam pli malfacile, ĉiam pli
riskeplene, sed ĝi ankoraŭ povas sen la internacia lingvo.

-...kiam la tuta mondo fariĝos plenezura kaj en ĉiuj vivsferoj tia
Babilono kia nun estas Eŭropo, tiam la homaro ne plu povos. Kaj ĝi devos
senkondiĉe akcepti Esperanton...

-La homaro ĝis nun faris ion kiam ĝi estis devigita fari tion - ek-
zistas neniam seriozaj kialoj pensi ke tie ŝanĝiĝis. Esperanto devos esti
transprenita ĉar neniu alia solvo estas je dispone, kaj sen solvo tiam
ne eblas vivi. Kaj tiam Esperanto estos akceptita ĉe se esperantistoj ki-
el "veraj posedantoj" kontraŭ starus al tio (kio, kompreneble, absurda
supozo).

R.Š.

La mono el la loterio

En Februaro ĉi-jare nia societo plenumis paperojn kaj transde-
nis ilin (laborplanon kaj financon planon) al la Komunuma konferenco
de la Ligo de socialisma junularo en Rijeka (OKSSOR) por ricevi obe-
ntajn ĉirkaŭ 500.000 dinarojn el rimedoj de la loterie. Laŭ la la-
staj informoj, apenaŭ post la 15-a de Junio oni povas ion pli precize
eksci pri la destino de tiu mono. Sen mono oni ne povas realigi la
laborprogramon.

Do, esperantistoj esperu.

R.Š.

"Sub verda standardo"Ĉe jubileo de Ruĝa Kruco

La 8-an de Majo en Rijeka okazis solena aranĝo kaŭze de 40-jara jubileo de la Ruĝa Kruco en SR Kroatio. En la Pionira teatro prezentigis ankaŭ la Ĥoro de la Elementa lernejo "Vladimir Gorten" (Vojak). Gvidintaj de Mirjana ŴuŴiĉ, profesori-no pri muzika edukado, 53 gelnantoj de menciita lernejo kantis plurajn kantojn, kaj inter ili ankaŭ esperante la kanton "Sub verda standardo".

Dankon al sinjorino Mirjana ŴuŴiĉ. Dankon precipe al samideanino d-rino Marija Ŵekulja, kuregvidantino de Esperanto-instruado en la lernejo "Vladimir Gorten".

R.Ŵ.

Studenti su kritiĉni i razumni

Komence de tiu ĉi jaro en la gazeto "Val" aperis intervjuo kun d-ro Marin, okaze de 10-jara jubileo de Universitato "Vladimir Bakeriĉ" en Rijeka, sub la dika titolo: "Studenti su kritiĉni i razumni" (La studentoj estas kritikemaj kaj prudentaj). Sendube, studentoj, gestudentoj estas ne nur kritikemaj kaj prudentaj, sed ankaŭ progressemaj kaj Ŵatantoj de ĉiuj noblaj ideoj kaj agoj.

Universitatoj, ĉie en la mondo kaj aparte en nia lando, estis kaj estas gravaj fontoj de la E-movado. En la lastaj jaroj aktivas esperantistaj studentaj kluboj ne nur en Zagreb, Ljubljana, Beograd, sed ankaŭ en Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Banja Luka, Tuzla, Zenica...

Estas jam tempo ke la studentoj el Rijeka ne postrestu. Ekfosu ankaŭ ili la sulkon, kaj AŴT helpu al ili.

R.Ŵ.

INFORMACIJE O RADU SAVEZA ZA ESPERANTO SISAK

OMLADINSKA RADNA BRIGADA ESPERANTISTA "IVO LOLA RIBAR"

Savez za esperanto Sisak organizira, pod pokroviteljstvom OK SSO - Sisak, brigadu esperantista. Za brigadu se prijavilo 70 esperantista iz Bosne i Hercegovine, SR Srbije i SR Hrvatske, a očekuju se i prijave esperantista iz inostranstva.

Prvo okupljanje kandidata za ORB bilo je 30. i 31.03.'84. te 1.04.1984. u omladinskom naselju "Prvi partizanski odred" gdje se živjelo brigadirskim životom, sudjelovalo na lokalnim radnim akcijama povodom Dana ORA, 1.04., izabralo rukovodstvo brigade i komisije te prerađen pravilnik o organiziranju ORB i ORA.

Brigada će imati još nekoliko okupljanja, a u 8.mjesecu (III smjena) odlazi na jednu od ORA u SR Hrvatskoj.

SPORTSKI SUSRETI ESPERANTISTA HRVATSKE

S I S A K 4.-6.05.1984.

U Sisku su održani Sportski susreti esperantista Hrvatske u slijedećim sportovima: mali nogomet m. i ž., košarka m. i ž. i odbojka m. i ž..

Prvoplasirane ekipe dobile su nagrade Saveza za esperanto Hrvatske.

SEMINAR ZA VODITELJE TEČAJEVA ESPERANTA

23,24 i 25.03.1984. održan je Seminar za voditelje A tečajeva esperanta. Seminar je pohađalo petnaest polaznika, a radilo se po zagrebačkoj metodi.

Polaznici su osposobljeni za vođenje A tečajeva esperanta u osnovnim i srednjim školama, u OOUR-a i na ORA. Seminar je vodio Branislav Badrić.

ESPERANTO U ŠKOLE

Savez za esperanto Sisak poslao je dopise osnovnim i srednjim školama na području općine a u vezi s odlukom Prosvjetnog sabora Hrvatske o uvođenju esperanta u škole kao slobodne aktivnosti.

U dopisima navodimo da smo zainteresirani osposobiti voljne nastavnike za vođenje tečajeva esperanta. Do danas prijavilo se 10 nastavnika i profesora, dok su nam iz pojedinih škola odgovorili da zbog neriješenog pitanja financiranja ove aktivnosti u njih ne mogu se provoditi.

Srećko Radulović

Goodheir vizitos nin en septembro

La 9-an de Majo 1984. estus preleginta en Rijeka, en Pedagogia fakultato, esperantlingve, pri "La kulturo kaj Esperanto" d-re Albert Goodheir. La prelege ne okazis, ĉar la eminenta prelegante ne povis veni, pro malsano kaj pro operacio sur prostate. Bedaŭrinde. Sed, la edzino de Albert Goodheir skribis al Meho Jakupović ke la vojaĝo al Jugoslavio tamen okazos. Laŭ tiuj informoj, la geedzoj Goodheir vizitos nin en septembro.

Kiu estas Albert Goodheir?

Li estas famkonata esperantisto, membro de la Akademio de Esperanto. Li naskiĝis en Utrecht (Nederlando) en la jaro 1912, de li estas nun 72 jaraĝa. En la jaro 1938. li doktoriĝis ĉe Filozofia fakultato (la klasikaj lingvoj). En la jaro 1967, tiam li estis 55 jaraĝa, li fariĝis esperantisto.

Laŭdevena Nederlando, estimante de la verko de nederlanda Judo, filozofe el 17. jarcento Baruch Spinoza, dr Albert Goodheir post la nazista okupacio de Nederlando (en la jaro 1940.) laboris kiel instruisto, pastro, farmlaboristo kaj helpflegisto en Skotlando.

Albert Goodheir estas filozofe, poete, literaturisto, verkisto, tradukante, recenzisto kaj direktore de libre eldonejo.

Liaj verkoj originale skribitaj en Esperanto estas: lingvistika stude "Lingvo kaj logike", esperantologia stude "Nia kultura heredaĵo kaj Esperanto", kolekto da lirikaĵoj "Merle sur menhiro", filozofia stude pri Spinoza "Fendita sur roko".

Liaj tradukoj el klasika greka lingvo Esperanton estas: "Bakĥantinoj" de Eŭripido, "Apoloĝio de Sekrate" kaj "Kritono" de Plateno, kaj "Prometeo lingita" de Esĥilo.

El la latina lingvo li tradukis Esperanton "Odoj" de Horaco.

El la angla li esperantigis "D-re Jekyll kaj sinjoro Hyde" de R.L.Stevenson, kaj "Ferkaptita" de R.L.Stevenson. El Ebra lingvo li tradukis en Esperanto rakontan poemon de Brian Merriman "La nekteksta kortumo".

Kiel recenzisto li estas konata al la legantoj de esperantaj literaturaj revuoj. Li recenzis, egzemple, la grandan kolekton de poezio, eldonitan en du libroj "Tutmonda senoro".

D-re Albert Goodheir estas direktore de la Eldonejo KARDO, Glasgow, kaj lia plena adreso estas: D-re Albert Goodheir, 16 Woodlands Drive, Coatbridge ML5 1LE, Skotlando.

Rado Ŝkalamera

Universitata Esp.- klubo
 Sarajevo, str. de Maršalo Tito 44/I

o r g a n i z a c i o

la SEMINARION "Montaro - Somero - Esperanto"
 1.-8da VIII 1984, RAVNA PLANINA (apud Jahorina)

Oka se la 25-jariĝo de la Universitata Esp.- klubo Sarajevo organizas la 3an seminarion: "Montaro - Somero - Esperanto" en Ravna planina, la 1.-8da VIII 1984.

La ŝefcelo estas: al siaj membroj ankaŭ el aliaj Esp.- organizaĵoj ebligi lernadon kaj disvastigadon de la Internacia Lingvo kun samtempa rekreado en la montaro. La seminario havas kulturklerigan karakteron kaj ni deziras arigi multnombrajn studentoj, gvidantoj kaj gelaboristojn. Cele de interkonatiĝo, interŝanĝo de spertoj kaj interamikiĝo ni kore invitas partoprenon de la membroj el jugoslaviaj kaj eksterlandaj Esp.- kluboj kaj societoj.

Enkadre de la programo estas organizataj KVIZ-vesperoj, foto kurso, montgrimpado kaj vizito al jahorinaj batallokoj, diskaj kaj muzik-vesperoj apud la tendar-fajro, diversaj sportaj aktivecoj, nature ankaŭ lernado kaj pliperfektigado de la Internacia Lingvo.

La Universitata Esp.- klubo Sarajevo eblas asekuri partoprenon de Viaj du membroj.

Seminaria organiza komitato

Estimataj Esp.- gesamideanoj

Ni dankas por la sendita revuo "HELIKO", kiu nia opinio estas bonega. Estus domoĝo, se ĝi ne plu povus aperadi, tial ni deziras al Vi pluajn sukcesojn.

Por kontribui en la aperado de Via kaj nia HELIKO ni daŭre sciigos Vin pri la aktivecoj de nia klubo.

Por UEKS Mladen Bošković

Reeĥoj

Obstinaj faktoj

En "Tempo" 1-2/84 sur la paĝo 26, sub la titolo "Korekto pri 75-joda esperanta u BRH" estimata samideano, delegito kaj junulardelegito de DEA el Burdevac, grafika teknikisto Josip Pleadin skribis interalie:

"Ĝustatempe oni ofte polemikas kaj volas pravi, ke la organizita movado por Esperanto ĉe ni komenciĝis pli frue."

"En la lasta numero de riĵeka "Heliko" (n-ro 7), troviĝas ankaŭ longaj pruvadoj pri la unua E-grupo en Riĵeka en 1907. La aŭtoro Radoslav Ŝkalamera entute ne pravas se li volas tiun grupon prezenti kiel la unuan, ĉar fakte simila grupo ekzistis eĉ en 1904 en Vrĥac. Ambaŭ grupoj havis nelongan daŭron kaj negravan influon al disvastigo de Esperanto en nia lando."

Komentario: Obstinaj faktoj restas obstinaj faktoj. Longaj pruvadoj tamen estas pruvadoj! Kaj pravi laŭ PIV signifas "montri per rezonado aŭ per faktoj, ke io estas vera", aŭ "esti la pruvo de io". Kaj pruvo signifas "argumento aŭ fakto, per kiu oni povas montri la verecon de io". Sed, mi pravis ne nur ekzistadon de grupo, sed ekzistadon de du organizaĵoj (aŭ organizaĵoj): unu ampleksinta pli larĝan teritorion sub la nomo "Adriatika ligo Esperantista", kaj la alia sub la nomo "Fiumana Esperantista Grupo" kiel "jedna sekcija te lige". Pri la "negrava influo" vidu kion skribis en la jaroj 1907, kaj 1908. "Novi list", tiama influega kroata taggazeto.

Rado Ŝkalamera

volas pravi, ...
por Esperanto ĉe ni ...
La kvin esperantistoj,
el 1889-a jaro ni ne povus
formi grupon, ĉar fakte pri i.
ias nenion alian krom la nomoj
elkaj biografiaj notetoj. La esperantistoj
gato restas nekonata. En la lasta numero
de riĵeka "Heliko" (n-ro 7), troviĝas
ankaŭ longaj pruvadoj pri la unua E-grupo
Riĵeka en 1907. La aŭtoro Radoslav
Ŝkalamera entute ne pravas se li
grupon prezenti kiel la unuan.
simila grupo ekzistis eĉ en
Ambaŭ grupoj havis
negravan influon.

Ne mirindas do, ke R.Š. indiguas kaj incitite demerdis: "Lau kiu principo?"

Post tio Ŝčurek direktas al Fenyvesi sep demandoj. Ni citu unu el ili: "Ĉu en la redakcio de "Hungara Vivi" oni ne- niam aŭdis pri la fundamenta principo de la tradukarto: "La traduko kiel eble plej adekvate redonu kaj la esencon, kaj la stilon de la originalo"?"

Konklude, Ŝčurek akcentas ke lia artikolo estas direktita ne kontraŭ redakcio de "Hungara Vivo" nek kontraŭ Ervin Fenyvesi, sed kontraŭ la principoj, kiajn li intencas apliki en sia redaktora laboro.

Por "Heliko" kaj la legantoj de "Heliko" estus interesa la sciigo pri tiu "enigma" R.Š. kaj pri lia artikolo en "Hungara Vivo". R.Š. estas mi, Rado Skalamera, kaj temas pri mia traduko de tekstoj de Krleža pri Endre Ady. La artikolon "Malfermita letero", tiun fifaman artikolon skribis Ervin Fenyvesi kiel respondon al mia protesto post la spero de deformita Krleža fare de Fenyvesi en "Hungara Vivo". Mian respondon li ne publikigis. Tio ankaŭ signifas ion.

Bernard Golden skribis: "Leginte la artikolon Danĝera Medikamento, mi sentis la saman indignon kiel KazimjeJ Ŝčurek pri la mistraktado de verkoj farede tro zelotaj redakcianoj. Neniu verkinto povas toleri modifojn fare de sen respondeca redaktoro, kiu ne diskutas la ĝustigojn antaŭe kun la aŭtoro kaj eĉ ne petas permeson fari ilin." ... "Mi protestis, sed la arogantulo rifuzas publikigi klarigojn..." ... "S-ro Ŝčurek rakontis pri tradukaĵo de R.Š., kiu estis ŝanĝita fare de la redakcio de "Hungara Vivo". En mia kazo temas pri alia hungarlanda periodaĵo, "Budapeŝta Informilo"."

Golden konkludas: "Hodiaŭ estas malfacile fariĝi dua Kalocsay, sed nenio malhelpas la svarmadon de kaloĉajetoj. Ili jam primajstris la miserton "kaloĉajigi" verkon ĝis nerekonbleco".

Verkistoj, gardu vin de malkonsciencaj "Ruĝaj Kraĵonoj".

Rado Ŝkalamera

P.s. Eble indus skribi iun eseon sub la titolo "Aroganta Ruĝa Kraĵono", aŭ sub "Ĝia Moŝto la Arbitra Ruĝa Kraĵono", kiel rememoro al unu malagrabra sperto, kaj kiel iuspeca atentigo al verkistoj.

R.Š.

Pioniraj ĉampionecoj de la Rijeka-regiono

SNJEŽANA BOKULIĆ - PLEJ SUKCESE

En la ĉi-jaraj pioniraj ŝak-ĉampionecoj de la Rijeka-regiono, kiujn en la kvalifikacioj partoprenis preskaŭ 300 ĝenerantoj de elementaj lernejoj, la plej junaj membroj de nia klubo atingis kelkajn notindajn, eĉ bonajn rezultojn.

La plej valoran sukceson realigis nia SNJEŽANA BOKULIĆ, kiu en la konkurenco de pli junaj pionirinoj konkeris la 2-an lokon en la Regiona Ĉampioneco. Ŝi estas 11-jara lernantino (5-a klaso) en la EL "Dolac". Al la klubo ŝi aliĝis ĉi-jare.

La plasmano: Kodić (Kraljevica) 7, BOKULIĆ (EL "DOLAC") kaj B. Komadina (Ravna Gora) po 6, Kvaternik (EL "R.Vranić-Petar") 5, Majnarić (Ravna Gora) 4,5 Trtanj (Matulji) 3 poentoj, ktp.

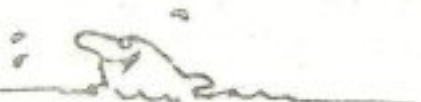
En la Regiona Ĉampioneco por pli junaj pioniroj niaj DARKO ALEKSIĆ kaj ANTE SKOBLAR okupis la 4-an, respektive 5-an lokojn en la fina plasmano. Darko Aleksić (11,5 j.), lernanto de la 4-a klaso (EL "N.Tesla"), al la klubo aliĝis ĉi-jare. Ante Skoblar (10,5 j.), lernanto de la 4-a klaso (EL "Josip Brusić"), en la klubo estas de 1982. j.

La plasmano: H. Jurković (Ravna Gora) 14, Idrizović (EL "V. Bakarić") 11, Mihelčić (Ravna Gora) kaj ALEKSIĆ (EL "N.Tesla") po 10, SKOBLAR (EL "J. Brusić") 8 poentoj, ktp.

Fine, la teamo de la EL "Centar" (Martin Miharija, Adrijano Seršić, Edi Hrzić, Ivan Tomljenović kaj Sanja Jermić) en la Ligo de Elementaj Lernejoj de Rijeka okupis la 4-an lokon en la finaloj, post la venko en sia kvalifikacia grupo.

La teama plasmano: EL "Vežica" 22, EL "I. Ĉiković-Beli" kaj EL "R.Vranić-Petar" po 20, EL "CENTAR" 15,5, EL "Petorica streljanih" (Ĉavle) 13,5, EL "V. Bakarić" (eksa "Gornja Vežica") 11,5 poentoj, ktp.

S.D.

KO, KOME, ZAŠTO I KAKO...

Smotra da, ali gdje?

U "Radničkim novinama" br. 24 od 4.06.1984., Zagreb, objavljen je članak Judite Rey Judeček -Smotra kulturnog stvaralaštva- (esperantista), u kojem se ne navodi mjesto održavanja smotre - Kumrovec.

Izostavljena je i informacija o aktivnom sudjelovanju mladih Riječana koji su esperantom nastojali dočarati dio vrijedna čakavske poezije.

D.R.

RADNIČKE NOVINE

SMOTRA KULTURNOG
STVARALAŠTVA

Nastup „pravih” amatera

Izuzetno nestabilan svibanj ipak je bio dobroćudan prema sudionicima već tradicionalne smotre kulturnog stvaralaštva esperantske omladine Hrvatske koji se održao u subotu 19. svibnja. No, iako ovaj susret ni brojčano ni kvalitetom nije nadmašio prošlogodišnji, nego je čak unekoliko bio lošiji, pokazao je da u esperantskim klubovima naše republike ne vlada mrtvilo. Naime, 150 mladih izvođača programa iz SR Hrvatske i Slavonije pokazalo je interesantne programe, koje treba prije svega gledati kroz prizmu čistog amaterizma, te stvaranja najčešće u vrlo nepovoljnim prostornim i financijskim uvjetima.

Cjelodnevni program bio je podjeljen u dva dijela. U prvom (dopodnevnom dijelu) izvedeni su kraći programi: recitali, kraći scenski prikazi, glazbene točke, solo i zbarsko pjevanje, dok je u popodnevnom dijelu bilo prikazano nekoliko dužih scenskih i filmskih ostvarenja mladih. Tako je, na primjer Esperantska omladina Siska izvela duhovito riješenu lutkarsku predstavu a mladi Varaždinci i Zagrepčani izveli su dramske programe. Međutim, vrijedno pažnje je i filmsko stvaralaštvo koje se njeguje u Studentskom esperantskom klubu u Zagrebu.

J.R.H.

Zahvaljujemo se Ivanki Bezbradici, sekretarici direktora R O ZUIR i Blažu Soldanu, sekretaru Savjeta Skupštine Omladinske zadruge - Rijeka, na tehničkoj pomoći.

Redakcija

Omaškom je u prošlom broju HELIKA izostao potpis R.F. Barbalić pod naslovom "ANEGDOTE O POMORCIMA", na stranici 27.

E-galaktiko

IZVOR: MI MLADI
PRILAGODIO: D.R.

Humor

● ODMOR

— Kako si se proveo na godišnjem odmoru?

— Jezivo. Dobio sam u hotelu sobu s brojem 100, a netko je skinuo brojku jedan!

● LJUBAVNICA

— Dakle, našao si ljubavnicu. Dosta ti je mene, kaže žena mužu.

— Ne draga, baš zato što mi nije dosta tebe!

● DJEČJA

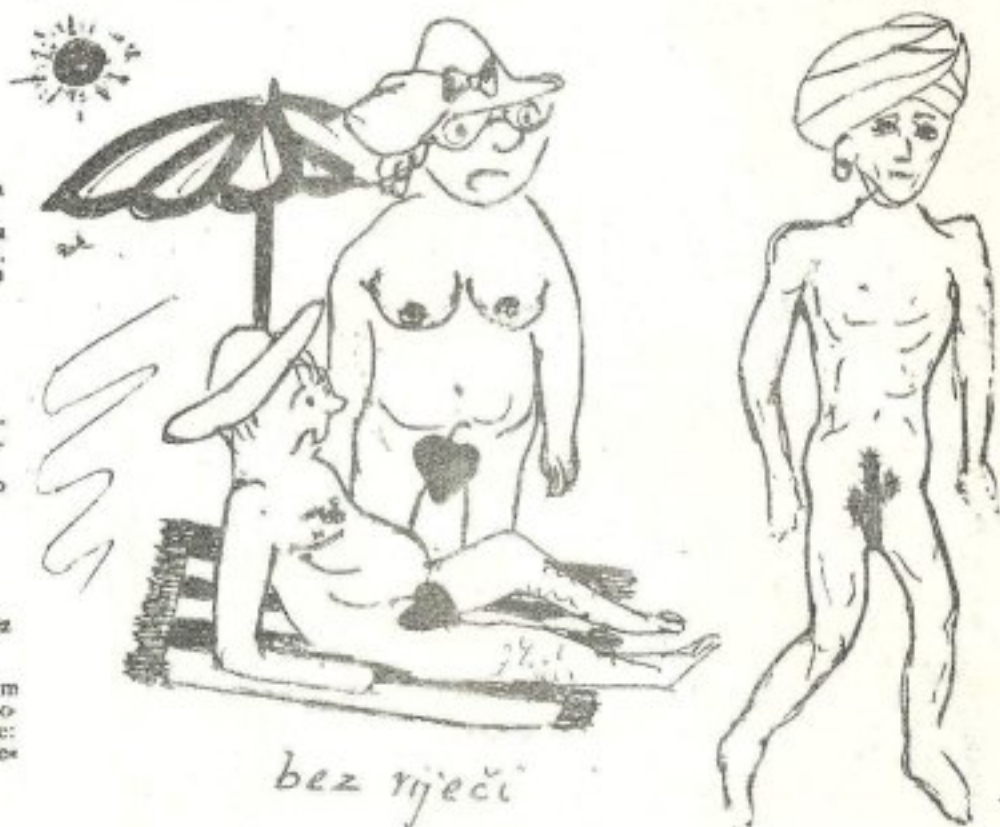
— Ja sam se izlegao iz jajeta!

— Kako iz jajeta?

— Tako. Jučer prolazim po stubama u našem nebo-deru, a jedan mladić kaže:

— To je sin od one skoke s petog kata.

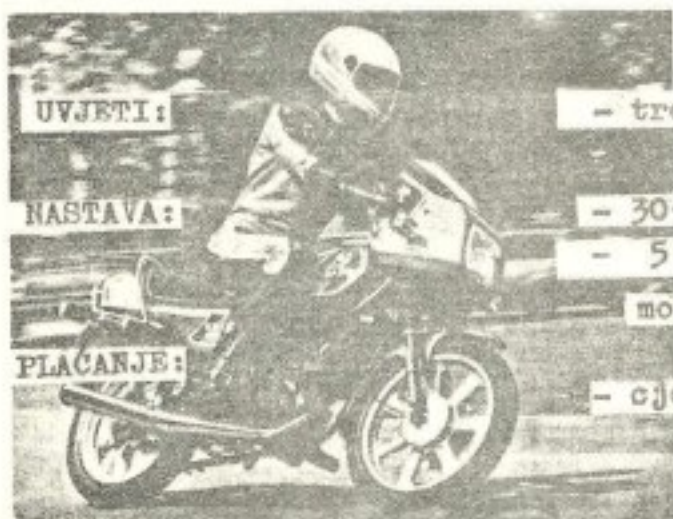
“NOVI LIST”

auto škola CENTAR

"A" KATEGORIJA

UVJETI:

- treba imati navršenih 15 godina

NASTAVA:

- 30 sati teoretske nastave

- 5 sati vožnje na vlastitom

motociklu (minimalno 50 ccm)

PLAĆANJE:

- cjelokupan iznos

"B" KATEGORIJA

UVJETI:

- treba imati navršenih 17 godina

NASTAVA:

- 30 sati teoretske nastave u poslije-

podnevnim satima (2 x 45 minuta.)

- 30 sati vožnje u dogovoru s
instruktorom vožnje

RI-587-080

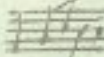
PLAĆANJE:

- gotovinom u dvije rate

- kredit od 4 do 12 mjeseci
(preko roditelja)

ISKORISTITE
KUPON
5-10

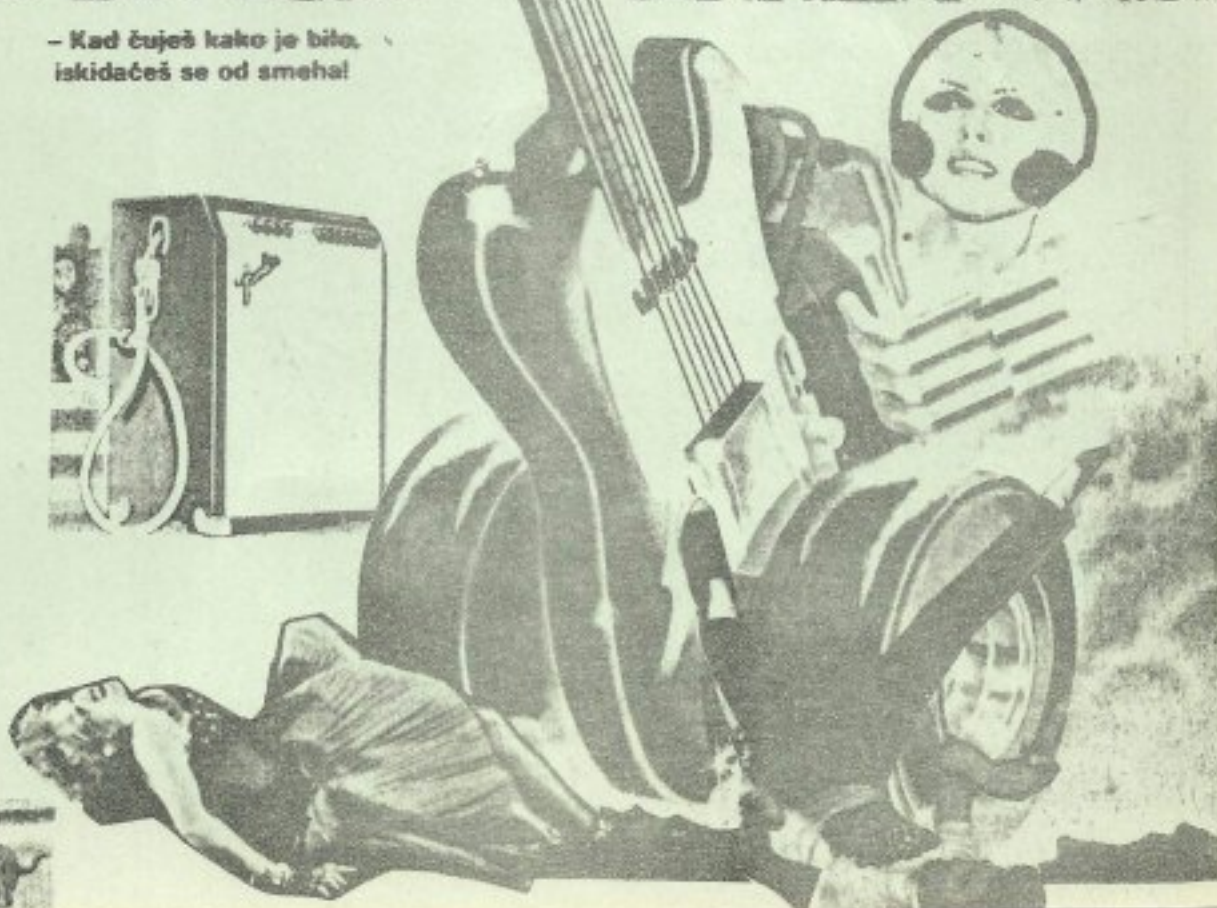
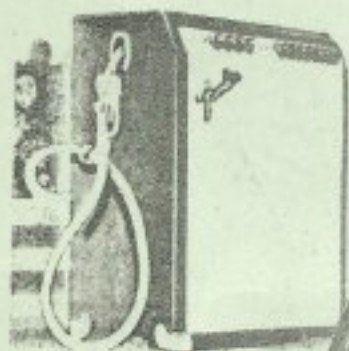
...NE SANJAJ
MILIONE
MILA MOJA
NANO!

- Kad čuješ kako je bilo,
iskidaćeš se od smeha!

HALO, BING, KAKO
BRAT ? UREDAN
DOK JE PROVALIO
VAO I NUDIŠTIČKI
KLUB ? BEZ PER-
SPEKTIVE... ZANIMA
LI VAS CADILLAC
SUPER DE LUXE
NOVI, ISPOD CE-
KIVA ? OJENA
SITNICA !

TITO O ESPERANTU

Esperanto i mladi

Uvjeren sam, da će se esperantski pokret u našoj zemlji i nadalje razvijati i da će i dalje rasti broj njegovih pristaša i aktivnih članova, naročito u redovima omladine.

Esperanto — doprinos miru

U današnjoj borbi za mir u svijetu koja pretpostavlja zблиžavanje i razvijanje najsvestranije saradnje između svih zemalja, bez obzira na društvene sisteme pojedinih zemalja, znatna uloga pripada i esperantskom pokretu. Naročito značajan doprinos esperanta može da bude u razvijanju kulturne saradnje jer se time, pored ostalog, stvaraju uslovi i za političku, ekonomsku i svaku drugu saradnju, kojoj danas teže sve napredne i miroljubive snage u svijetu.

Ove izjave Josipa Broza Tita date su u toku prijema esperantske delegacije u povodu održavanja svjetskog kongresa esperantista 1953. godine u Zagrebu i u poruci ubućenoj kongresu jugoslavenskih esperantista u Novom Sadu 1958. godine.